

1968, 22. březen, Praha. - Anketa s názory na odstoupení prezidenta republiky Antonína Novotného, uveřejněná ve zvláštním vydání deníku Rudé právo.

Jakmile se v dopoledních hodinách roznesla zpráva o rezignaci soudruha A. Novotného, byla redakce zaplavena četnými telefonáty. Otiskujeme i vyjádření těch čtenářů, kterých se na názor zeptali naši redaktoři.

Dr. ing. Bečvář, Ústav pro výzkum veřejného mínění ČSAV: Odstoupení A. Novotného vítám jako logický důsledek celého toho zdravého demokratizačního proudu, kterým dnes žije celá naše společnost. Jsem přesvědčen, že působení A. Novotného ve stranické i nejvyšší státní funkci se dostalo do hlubokého rozporu s tímto obrodným úsilím.

J. Sršeň, dělník, Československé závody gumárenské a plastikářské: Debatovali jsme v těchto dnech hodně. A opravdu s povděkem se v našem kolektivu přijímá, že s. Novotný konečně odstoupil. Pochopitelně že nás nyní především zajímá, co bude dál...

Vedoucí na městské poště 025 v Praze: Zprávu jsme si poslechli z »drátáku«. Každý poctivý člověk chápe, že ten, kdo na úkoly nestačí, musí odejít. V zájmu důvěry je však strašně důležité, aby se to nyní dělalo dobře, poctivě...

Dr. Hana Sachsová, Praha 3: Jsem ráda, že se už konečně vyřeší situace, nastane konsolidace řízení a vše progresivní, co bylo v těchto dnech vysloveno, se může realizovat. Je třeba ovšem konsolidovat i vládu a ÚV strany.

Ing. Jaroslav Zach, Ústav kontroly a jakosti potravin: Bylo už nejvyšší načas, aby s. Novotný odstoupil) protože se ukázalo, že řada nedostatků je spojena s jeho osobou, a nebylo únosné, aby zastával nadále funkci prezidenta republiky ani ostatní politické funkce.

Dr. Ž. Bartůňková, OÚNZ) Praha 5: Je výrazem obrovské kultury našeho národa, že tuto složitou otázku řeší tak vysoce humánně.

V. Vošahlík, Komořany: Zprávu o abdikaci A. Novotného jsem přijal jako všichni moji známí s úlevou. Předpokládáme totiž, že tím odpadla překážka k tomu, aby nyní celonárodní diskuse obrátila pozornost zejména k obrovským pracovním úkolům, které při provádění obrodného procesu, nejen politického, ale i hospodářského, na nás čekají.

František Pánek, Praha 10: Demisi jsem očekával. Situace se přiostrčila a tlak byl takový, že už bylo nutné, aby odstoupil. Přál bych si, aby to bylo k prospěchu nám všem, aby přišli ke slovu odborníci, lidé nanejvýš schopní.

Z. Černá, dělnice Pražských pekáren, provozovna Praha 6: Každou věc, která trochu pohne událostmi kupředu, vítám. Na špatné hospodaření doplácíme všichni, a tak se těším, že ti další to budou dělat lépe. Byla bych ráda, kdyby to u nás klapalo.

B. Klimková, obvodní dětská sestra, Praha 2: Myslím, že toto rozhodnutí nám pomůže k vyřešení mnoha dalších věcí. Situace není jednoduchá, problémů máme před sebou ještě hodně, a tak se snad události pohnou rychleji kupředu.

Jiří Jánoška, Praha 3: Je to první akt po patnácti letech, kdy se plně respektoval hlas lidu. A co dál? Vykopat, oživit a uskutečnit plány, s kterými šli Češi a Slováci v roce 1918 a 1948 do budování vlasti. Plně prosadit Leninovy myšlenky v našich podmínkách!

Rudolf Kubáček, ředitel Divadla J. K. Tyla v Plzni: Je to rozhodnutí, které určitě přinese uklidnění veřejnosti a snížení dosavadního napětí. Jsem přesvědčen, že jeho příkladu budou následovat další vedoucí funkcionáři, kteří již v této době nemají co říci, byť jejich minulé zásluhy byly sebevětší. Moudrost politiků spočívá i v umění odejít v pravý čas, a tak si zachovat úctu ostatních. V našem divadle vznikla naprostá jistota, že dobré myšlenky progresivní části ÚV KSČ budou úspěšně realizovány.

Josef Polidar, Chepos, Závody Vítězného února, Hradec Králové: Odstoupení A. Novotného pokládám za krok, který nynějšímu demokratizačnímu procesu velmi pomůže.

Národní umělec Vladimír Šmeral: Chvála bohu, že po temné době krutosti a nelidskosti se řeší tak vážná vnitropolitická situace v duchu socialistické demokracie. Důstojně a lidsky. Je to příklad, že idea se přece jenom nedá zcela ubít.

Zdeněk Starý, ředitel Domu kultury VŽKG Ostrava: Odstoupení s. Novotného bylo rozumné a nezbytné. Vždyť to požadovali příslušníci všech sociálních skupin. U nás už před několika lety požadovali někteří komunisté, aby soudruh Novotný provedl sebekritiku. Je třeba provést důkladnou analýzu příčin, které vedly k takové nespokojenosti lidí. Náprava stylu práce by se však měla uskutečnit bez extrémních aktů a do čela vrcholných orgánů by měli přijít lidé s potřebnou kvalifikací, odborně i politicky na výši, kteří by byli zárukou zdravého rozvoje společnosti. A ještě k soudruhu Novotnému: Nebylo by správné nad vším, co dělal, lámat hůl, ale uvážlivě posoudit a vyvodit z toho poučné závěry.

Pavel Kohout, spisovatel: Několik dní jsem se díval z okna svého bytu na prezidentskou vlajku. Dnes před půl jednou jsem ji konečně viděl klesat. Přišlo mi, že k tomu vlastně měly zvonit zvony. Ta klesající vlajka neznamenala jen odchod jednoho muže, ale definitivní konec policejní byrokracie v ČSSR. Pevně věřím, že až ta vlajka bude znovu stoupat na stožár, oznámí příchod muže moudrého a všemi respektovaného. Pevně věřím, že lidé, kteří v této chvíli řídí stát i stranu, udělají všechno, abychom nezůstali na půl cesty, ale aby se naplnila dvojediná vůle našich národů: socialismus v demokracii) pro příklad i naději Evropy i světa.

A. Štolba, učitel, Praha: Jsem rád, že to takhle dopadlo. Soudruh Novotný projevil skromnost a sám požádal o uvolnění z funkce prezidenta republiky. Je to doklad umění a zachování norem slušnosti. Myslím, že jeho rozhodnutí i postup předsednictva ÚV KSČ a Národního shromáždění, které jeho demisi přijaly, bude lidem kladně kvitováno!

Miroslav Jodl, filozof: Nevytýkám Antonínu Novotnému, že dělal chyby, poněvadž chyby dělá každý z nás. Vytýkám mu, a stojím osobně za touto výtkou, že se dopustil zločinu vůči českému a slovenskému národu. Rád bych s Antonínem Novotným veřejně v televizi diskutoval, například na téma o demokracii, bytové otázce a justičních vraždách.

Ján Slivko, vedoucí tajemník Svazu slovenských divadelních umělců: Abdikaci jsem očekával už po lednovém plénu ÚV KSČ. Na tomto zasedání byla přece ostře kritizována jeho koncepce vedení strany a státu, a to je dostatečný důvod, aby státník uvolnil místo představitelům koncepce progresivnější. Všude ve státech s demokratickou tradicí je tento postup běžný. Pokud jde o mé pocity, nemohu se podobně jako většina kulturních pracovníků na Slovensku zbavit nepříjemného dojmu, že soudruh Novotný jako nejvyšší představitel v našem státě svými subjektivistickými projevy a ne právě nejšťastnějšími vystoupeními při četných příležitostech neposloužil dobrým vztahům mezi našimi národy. Taktéž jeho strohá a zúžená představa o úloze umění v naší společnosti poškodila zdravý vývoj na tomto úseku. V jeho odstoupení vidím konec kompromisů v zásadních otázkách života naší společnosti a začátek důslednějšího a zásadnějšího řešení nahromaděných problémů.

Miroslav Válek, předseda Svazu slovenských spisovatelů: Zprávu o abdikaci jsem přijal s pocity hlubokého uspokojení, protože si myslím, že tento jeho krok velmi přispěje k urychlení a normalizaci společenského vývoje. Škoda, že bylo třeba vyvíjet takový soustavný a dlouhodobý tlak veřejného mínění, než se k němu odhodlal. Odkládání abdikace vyvolávalo zbytečnou nervozitu a na její prosazení se promrhalo zbytečně mnoho času i energie.

Jar. Sedlmajer, řidič ČSAD, Kolín: Teď jde o to, abychom nezůstali jenom u řeči a postavili se prací hospodářsky na nohy.

Jana Brejchová, herečka: Už abdikoval? Já si myslím, že je to fajn... Teď jde o to, aby to vzal někdo, kdo je chytrý, rozumí tomu a bude to dělat daleko líp. Už dávno lidé věděli, že to dělal úplně špatně - a nejen inteligence; líbilo se mi, že první, kteří řekli v televizi, aby odstoupil, byli myslím horníci. Tohle schválně dnes asi všichni - i když se mi dnes líbí právě ta různost názorů...

Ing. O. Kaucký, Ústřední dům dopravy a spojů: Antonín Novotný udělal to jediné, co v současné době udělat mohl. Jen mne zaráží, že tak dlouhou dobu čekal a mlčel. Bylo by dobré, aby ho následovali ještě další. Věřím, že do funkce prezidenta a do ostatních uvolněných funkcí budou voleni především morálně a odborně vyspělí lidé.

Zd. Fierlinger, Praha: Jsem přesvědčen, že není u nás soudného člověka, který by neuvítal abdikaci A. Novotného na funkci prezidenta. Muže s manýrami absolutního vládce, který se opíral o falešný argument, že jediné on hájí zájmy dělnické třídy proti ostatním vrstvám. Jak neomaleně si A. Novotný počínal, svědčí jeden charakteristický obrázek.

Nová ústava z r. 1960 stanovila, že jeho prezidentský mandát není, jak dříve tomu bylo, sedmiletý, nýbrž pouze pětiletý. Leč A. Novotný i poté, když od jeho zvolení uplynula lhůta šesti roků, trval na tom, že tento článek ústavy pro něho neplatí, že on byl přece zvolen na sedmileté období. Přitom jsme mandáty poslanců NS a členů NV považovali podle nové ústavy za čtyřleté. Jako předseda tehdejšího Národního shromáždění jsem na tento nenormální stav několikrát poukázal. Posléze jsem se obrátil zvláštním dopisem na vedení strany, žádaje o nové úpravy pro uplynulé funkční období A. Novotného jako prezidenta. Došlo k tomu později na základě zvláštního zákona...

Vladimír Mináč, spisovatel: Zprávu o odstoupení Antonína Novotného jsem přijal s pocitem ulehčení, s pocitem, že navždy odchází jedna epocha, že i to je jedním ze znaků historického obratu naší společnosti k takové míře všespolečenské svobody, jaká jedině může být důstojná socialismu a jaká jedině může odpovídat vnitřnímu smyslu existence našich národů. Nejde v tuto chvíli ani tak o osobu, o osobnostní profil, jako spíš zejména o to, co reprezentovala. Konečně překračujeme jednu z důležitých překážek, ztělesnění minulosti a tvrdohlavé nechuti k myšlení a k pohybu. My na Slovensku jenom doufáme, že už nikdy nebude prezidentem našeho společného státu člověk tak omezený v pohledu na otázku soužití našich národů, člověk tak nesnášenlivý vůči našemu národu.

Rudé právo, zvláštní vydání u příležitosti rezignace Antonína Novotného, 22. března 1968, s. 1-2.